

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Baranyai B. Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Máté Ernő ügyvéd által képviselt alperes ellen rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítása iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 27.M.4093/2007. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 55.Mf.634.228/2009/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2011. június 15. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 55.Mf.634.228/2009/4. számú ítéletét hatályában fenntartja. Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt nap alatt - 10.000 (tízezer) forint és 2.500 (kettőezer-öt száz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 57.000 (ötvenhétezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

A felperes keresetében a munkáltatói rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítását, és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte, eredeti munkakörébe történő visszahelyezésének mellőzésével. A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 27.M.4093/2007/20. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes 2007. augusztus 22. napján kelt rendkívüli felmondásával jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát, és az az ítélet jogerőre emelkedésének napján szűnik meg. Kötelezte az alperest elmaradt munkabér, felmentési időre járó átlagkereset, végkielégítés, valamint nyolc havi átlagkeresetnek megfelelő mértékű átalánytérítés megfizetésére. A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1970. szeptember 10-étől állt az alperes alkalmazásában, víz-gáz-csőszerelő munkakörben. 2007. március 2-án írásbeli figyelmeztetésben részesült a munkahelyről való engedély nélküli távolmaradásra hivatkozással. Az alperes 2007. március 9-én utasítást adott ki, amely szerint „azonnali hatállyal érvényesen a szabadságkérelmeket H.P. vizsgálja meg, és az igazgatósággal egyeztetve engedélyezi. Engedély nélküli távolmaradás a jövőben a vezetőség által írásbeli figyelmeztetést von maga után, és azonnali elbocsátás lehet a következménye. Minden érintett dolgozót írásban értesítünk, melyet az aláírásukkal igazolnak”. A felperes 2007. augusztus 14. napján reggel bejelentette, hogy 2007. augusztus 15-étől augusztus 22-éig szabadságra szeretne menni, azaz összesen négy munkanapot kíván kivenni. A felperes a szóbeli kérelmét a gyakorlatnak megfelelően Gy.A.-nál terjesztette elő, aki erről H.P.-t tájékoztatta. A felperes a nap folyamán többször telefonon és személyesen érdeklődött Gy.A.-nál az iránt, hogy a szabadság engedélyezése megtörtént-e, az erre vonatkozó iratot kiállították-e, illetve megtörtént-e annak a portára való megküldése. H.P. 2007. augusztus

14-én a felperes szabadság iránti kérelméről nem döntött, sem a szabadság kivételének megtagadásáról, sem annak engedélyezéséről nem tájékoztatta sem Gy.A.-t, sem a felperest. A munkaidő végeztével a munkavállaló elhagyta munkahelyét, majd augusztus 15-étől augusztus 22-éig munkavégzésre az alperesnél nem jelent meg, ezen időszak alatt az alperes részéről senki nem kereste. Az alperes 2007. augusztus 22. napján kelt rendkívüli felmondásával megszüntette a felperes munkaviszonyát. Ennek indokolása szerint „Ön közvetlen munkahelyi felettese (Gy.A.) útján jelezte a munkáltató felé, hogy 2007. augusztus 15. napjára szabadságot kíván kivenni. A munkáltató közölte, hogy ezt Önnek személyesen, írásban kell kérnie. Ön - annak ellenére, hogy a munkáltató nem engedélyezte a szabadságot - 2007. augusztus 15-én munkaidőben nem jelent meg a munkahelyén. Ön már korábban (2007. március 2-án) írásbeli figyelmeztetésben részesült, mivel azon a napon is engedély nélkül távol maradt munkahelyéről. Figyelemmel arra, hogy Ön a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan megszegte a munkáltató kénytelen az Ön munkaviszonyát rendkívüli felmondással megszüntetni". Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a perben az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a rendkívüli felmondásban foglalt indok valós és okszerű, illetve, hogy a szabadság kivétele (kiadása) körében az együttműködési kötelezettségének eleget tett. Gy.A. tanúvallomása cáfolta, hogy az alperes a felperest a szabadság kivételének személyes és írásbeli kérelmére utasította. Tekintettel arra, hogy H.P. vallomása szerint nem is tudott a kérelemről, így annak előterjesztésének mikéntjére sem utasíthatta a felperest. Az a 2007. március 9. napján kelt utasításból sem állapítható meg, hogy a szabadság iránti kérelmeket írásban kellett előterjeszteni. Az említett utasításról megállapítható volt, hogy azt az alperes a munkavállalókkal írásban nem közölte. Az utasítás nem tartalmazott egyértelmű szabályozást arra nézve, hogy a szabadság engedélyt kinek, és kinek a közreműködésével, milyen formában (írásban, szóban), milyen határidőben kell előterjeszteni, valamint azt sem, hogy az engedélyezésről ki, kinek a közreműködésével, milyen formában, milyen határidőben tájékoztatja a kérelmezőt.

A nem egyértelmű gyakorlat eredményezte azt, hogy az alperes hallgatása alapján a felperes úgy tekintette, hogy a szabadság kivételének nincs akadálya. Ezt támasztotta alá Gy.A. tanúvallomása is. Az elfogadott gyakorlat szerint a szabadságengedély kitöltése után annak elfogadására napokkal később is sor kerülhetett.

A bíróság a rendkívüli felmondás jogellenességét állapította meg, ezért az Mt. 100. §-ában foglalt jogkövetkezmények viselésére kötelezte az alperest.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság 55.Mf.634.228/2009/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében a felperes keresetfelemelésére tekintettel részben megváltoztatta, és az elmaradt munkabér összegét 2.381.975 forintra felemelte. A kamatfizetés kezdő időpontját 2008. november

15-ére módosította, egyebekben az ítéletet helybenhagyta. Kötelezte az alperest 57.000 forint fellebbezési illeték viselésére, valamint 28.500 forint perköltség megfizetésére. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes alappal hihette, hogy részére a munkáltató a szabadság kiadását engedélyezte, hiszen az alperesnél kialakult gyakorlat szerint szóbeli bejelentés alapján is engedélyezték a szabadság kivételét. Az alperes 2007. március 9-én kibocsátott utasítása hiányos, nem teljeskörűen rendezi a szabadság kiadás rendjét. A munkáltató azt határozta meg, hogy ki az, aki a szabadságot engedélyezheti, ezen túlmenően egyéb rendelkezést nem tartalmaz. A lefolytatott bizonyítás eredményeként egyértelműen az volt megállapítható, hogy a felperes olyan magatartása képezte a rendkívüli felmondás alapját, amely a munkáltató álláspontja szerint súlyos kötelezettségszegésnek minősül. Ez azonban nem állapítható meg, ezért a munkáltató intézkedése jogellenes volt. Az alperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és a felperes keresetének elutasítására irányult. Az alperes álláspontja szerint a felperes megszegte az Mt. 103. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kötelezettségét. Úgy hagyta el a munkahelyét, hogy nem lehetett tisztában a szabadság iránti kérelem elbírálásának kimenetelével. Kötelezettségszegés súlyosságát támasztja alá az tény, hogy korábban már részesült hasonló okból „megrovásban”. Amennyiben a munkáltatói utasítás nem rendelkezik mindenre kiterjedően a szabadságolás rendjéről, az Mt. szabályai továbbra is irányadóak maradnak, melyek közül a 134. § (1) bekezdése szerint a szabadság kiadásának időpontját a munkáltató határozza meg. A (2) bekezdés szerint is megállapítható - mely a munkavállaló kérésének megfelelő szabadságolást rendezi -, hogy a szabadságot a munkáltató adja ki. Ebből következik, hogy szabadság kiadásának hiányában (valamint az Mt. 107. § szerinti feltételek nélkül) a munkavállaló távolléte jogellenes. Fontos tényként értékelendő, hogy a munkavállaló a szabadság igénybevétele előtt egy nappal jelezte igényét és nem hivatkozott az Mt. 107. §-ában foglalt indokok egyikére sem. Az Mt. 3. § (1) bekezdése a munkavállalót is terheli, ezért, mivel a felperes tisztában volt azzal, hogy a szabadságolási kérelmét nem bírálták el, a tájékoztatási kötelezettség részéről is fennállt, amelyet 2007. augusztus 14-ét követően nem gyakorolt. A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet „helybenhagyására” irányult. Érvelése szerint az eljáró bíróságok által lefolytatott bizonyítási eljárás során a tényállás helytállóan került feltárássra és helytálló az ebből levont jogi következtetés is. A felülvizsgálati kérelem előterjesztésének ideje 60 nap a jogerős ítélet kézbesítésétől számítottan. Ezt követően annak megváltoztatására, kiegészítésére nincs mód, ezért a felülvizsgálati eljárásban kizárólag a határidőben benyújtott felülvizsgálati kérelemben foglaltak voltak vizsgálat tárgyává tehetőek [Pp. 272. § (1) bekezdés, 275. § (1) bekezdés, BH.2002.490.].

A felülvizsgálati kérelem nem alapos. A munkáltató 2007. március 9-

én utasításban szabályozta a szabadságolás rendjét, amelyet írásban ugyan nem közölt munkavállalóival, azonban a felperes sem vitatta, hogy annak tartalmát megismerte. Az utasítás nem adott egyértelműen eligazítást a szabadság kiadásának rendjéről, a kérelem előterjesztésének módjáról, csupán azt rögzítette, hogy ki jogosult az engedély megadására. A nem egyértelmű munkáltatói szabályozást, valamint a korábbi gyakorlat részbeni továbbfolytatását a bíróságok helytállónan értékelték az alperes terhére [Mt. 102. § (3) bekezdés a) pont]. Ebből következően a munkavállaló – akinek szabályosan előterjesztett kérelmére válasz nem érkezett – joggal hihette, hogy az engedélyt a munkáltatójától megkapta. Ezt támasztotta alá Gy.A. tanú, aki úgy vallott, hogy „a gyakorlat egyértelműen az volt, hogy amennyiben nem tiltják meg a szabadság kivételét, akkor az engedélyezettnek tekinthető” (jegyzőkönyv 4. oldal, 5. bekezdés). Alaptalanul állította az alperes a felülvizsgálati kérelmében azt, hogy a felperes egy nappal a szabadság igénybe vétele előtt jelezte csak igényét az Mt. 107. §-ában foglaltakra történő hivatkozás nélkül. A felperes szándéka egyértelműen szabadság kivételére irányult, és amennyiben azt a munkáltató az Mt. 134. § (2) bekezdése alapján nem kívánta engedélyezni, erre kellett volna hivatkoznia, amit nem tett. A felülvizsgálati kérelem szerint a munkavállaló az Mt. 3. §-ában foglaltakat is megsértette, e körben azonban az alperes nem tudta bizonyítani állítását (Pp. 164. §). A felperes kérelmére az alperes nem válaszolt, a munkavállaló pedig a korábbi gyakorlat szerint értékelte úgy, hogy az engedélyt megkapta, ez pedig nem alkalmas az Mt. 3. §-ában foglaltak megsértésének megállapítására. Az alperes nemcsak nem reagált a munkavállalói igényre, hanem a távollétet észlelve meg sem kísérelte annak okát tisztázni. Az alperes felróható magatartása mellett pedig nem hivatkozhat a felperes együttműködési kötelezettségének megsértésére. A fentiekből következően az eljáró bíróságok helytállónan vonták le azt a következtetést, hogy a munkavállaló nem tanúsított olyan magatartást, amely a rendkívüli felmondást indokolttá tenné [Mt. 96. § (1) bekezdés a) pont]. A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján. Az alperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. § (1) bekezdésén alapul, míg az illetékviselés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján terheli.

Budapest, 2011. június 15.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hitelül: Nné tisztviselő